

Høringsnotat

Innvandringsavdelingen

Dato: 29.03.2023

Saksnr: 23/108

Høringsfrist: 29.06.2023

Høringsnotat vedrørende avvikling av au pair-ordningen

Innhold

1	Innledning.....	2
2	Bakgrunn	2
	Statistikk	3
	<i>Tillatelser og opprinnelsesland</i>	3
	<i>Utestengelse av vertsfamilier fra au pair-ordningen</i>	4
3	Gjeldende rett	4
3.1	Europeisk avtale om ansettelse av «au pair» av 24. november 1969	4
3.2	Utlendingsloven og utlendingsforskriften.....	5
	3.2.1 <i>Oppholdstillatelse som au pair etter utlendingsloven § 26, jf. utlendingsforskriften § 6-25</i>	5
	3.2.2 <i>Bytte av vertsfamilie</i>	6
	3.2.3 <i>Karanteneordning og varig utestengelse</i>	6
	3.2.4 <i>Vandelsopplysninger</i>	6
	3.2.5 <i>Gebyr</i>	6
3.3	Andre alternative kulturutvekslingsordninger.....	6
3.4	EØS-borgere	7
4	Departementets vurderinger og forslag	8
4.1	Innledning.....	8
4.2	Endringer i utlendingsloven	8
4.3	Endringer i utlendingsforskriften	9
4.4	Overgangsperiode	9
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	9
6	Forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften	11

1 Innledning

Det fremgår av regjeringens politiske plattform, Hurdalsplattformen, at regjeringen vil avvikle au pair-ordningen i Norge. Med dette sendes forslag om avvikling av au pair-ordningen på høring. Selv om høringsnotatet tar utgangspunkt i at ordningen skal avvikles, åpnes det også for innspill om *hvorvidt* ordningen bør avvikles eller ikke.

Departementet foreslår å endre hovedbestemmelsen om oppholdstillatelse til au pair i utlendingsforskriften § 6-25, slik at muligheten for å søke førstegang oppholdstillatelse som au pair i Norge, fjernes helt.

Utlendinger som på tidspunktet for endringens ikrafttredelse allerede har søkt om eller fått en au pair-tillatelse, skal kunne være her til oppholdstillatelsen utløper (dvs. maksimalt to år). Det vil i denne perioden fortsatt være mulig å søke om fornyelse av oppholdstillatelsen, samt å bytte vertsfamilie (utlendingsforskriften § 10-25 a). I denne perioden vil det også kunne fattes vedtak om karantene eller utestengelse av vertsfamilier fra au pair-ordningen (utlendingsloven § 27 b). Hjemmelen for deling av vandelopplysninger mellom politiet og utlendingsmyndighetene ved behandling av slike saker (utlendingsloven § 85 a), vil også bestå. Det foreslås med andre ord ingen umiddelbare endringer i disse bestemmelsene.

Ovennevnte bestemmelser foreslås imidlertid opphevet på et senere tidspunkt – *uten ny høring* – når au pair-ordningen er fullstendig avviklet og de ikke lenger har praktisk betydning. Etersom endringen i utlendingsforskriften § 6-25 innebærer at ingen nye førstegangstillatelser vil bli innvilget, vil det etter ca. to år ikke lenger finnes utlendinger med oppholdstillatelse som au pair i Norge, og det vil følgelig heller ikke være behov for disse bestemmelsene.

2 Bakgrunn

Begrepet «au pair» betyr «på like vilkår» og skriver seg fra Sveits på 1800-tallet, da kirken sørget for at tyskspråklige jenter fra landet kunne flytte inn hos fransktalende familier i byene. I 1969 ble ordningen definert som kulturutveksling i *Europarådets avtale om ansettelse [av] «au pair»* av 24. november 1969 (Europarådets avtale om au pair) artikkel 2 nr. 1. Norge ratifiserte avtalen 29. april 1971. Avtalen nedfeller bl.a. at au pairer skal ha tid til å gå på språkkurs og bistå i familiens plikter maksimalt 30 timer per uke, fordelt på inntil seks dager i uken.

Etter at Norge ratifiserte Europarådets avtale om au pair, har mye endret seg hva angår kjønnsroller og likestilling, regulering av arbeidsinnvandring og internasjonale migrasjonsstrømmer. Dagens au pairer kommer i større grad fra fattigere og mindre utviklede land enn Norge. De aller fleste kommer fra Filippinene. Selv om kulturutvekslingsaspektet ikke alltid er uviktig, oppfatter flere vertsfamilier og au pairer ordningen først og fremst som en arbeidsordning eller inntektsstrategi.

En au pair kan gjøre lettere husarbeid og barnepass i opptil 30 timer i uken. For dette skal au pairen ha minst 5 900 kroner pr. måned før skatt. I tillegg får vedkommende dekket enkelte andre utgifter, som kost og losji.

En au pair er hverken student eller arbeidstaker, men oppholdstillatelsen har visse fellestrekk med begge kategoriene. Fordi au pairen bor sammen med vertsfamilien, er au pairen særlig sårbar for utnyttelse. Det har vært flere eksempler på slik utnyttelse. Til tross for flere forsøk på å styrke kulturaspektet og forhindre at au pairer utnyttes som billig arbeidskraft, har det vist seg krevende å finne treffende tiltak.

Departementet foretok i 2011–2012 en gjennomgang av au pair-ordningen, og det ble gjort en rekke endringer i regelverk og praksis. Siktemålet med alle disse endringene var nettopp å styrke kulturaspektet og forhindre at au pairer utnyttet som billig arbeidskraft. Det var også ønskelig å verne om au pair-ordningen. Det ble bl.a. opprettet en uavhengig informasjons- og veiledningstjeneste for au pairer. I dag er det Caritas som drifter denne.

Statistikk

Tillatelser og opprinnelsesland

Antall au pair-tillatelser har vært noe synkende siden 2016, med en svak oppgang i 2022 (sammenlignet med siste normalår i 2019).

Figur A:

Au pair-tillatelser 2016–2022, etter førstegangstillatelser/fornyelse:

	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022	Totalsum
Førstegangstillatelser	1 181	962	888	688	537	344	737	5 339
Fornyelse	216	204	153	136	125	82	92	1 007
Totalsum	1 397	1 166	1 041	824	662	427	829	6 346

*Det lave antallet oppholdstillatelser i 2020/2021 må ses i sammenheng med Covid 19-pandemien.

Figur B:

Førstegangs au pair-tillatelser 2016–2022, fem største avsenderland:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalsum
Filippinene	1 009	853	781	606	477	280	567	4 573
Thailand	18	18	12	13	13	26	60	160
Ukraina	27	21	18	8	4	3	6	87
USA	17	12	10	8	6	1	5	59
Indonesia	8	9	7	4	9	7	18	62
Andre	102	49	60	49	28	28	81	398
Totalsum	1 181	962	888	688	537	345	737	5 339

Utestengelse av vertsfamilier fra au pair-ordningen

Figur C: Antall utestengelsesvedtak siste 9 år:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalsum
Vedt- tak	2	7	29	19	2	9	43	11	9	131

Merk at vedtakene gjelder personer, ikke vertsfamilier. Dersom det er to vertsforeldre i én vertsfamilie, vil hver av disse få hvert sitt vedtak.

Bestemmelsen om utestengelse fra au pair-ordningen (forvaltningstiltak mot vertsfamilier) ble satt i kraft 1. juli 2013. Økningen i 2016 henger sammen med at ordningen ble bedre kjent og at politiet i større grad undersøkte om det forelå grunner til utestengelse ved skifte av vertsfamilie. Årene 2018–2020 må ses samlet. Mange av sakene der det i 2018 og 2019 ble oppdaget brudd på au pair-vilkårene, ble først avgjort i 2020. Gjennomsnittlig antall vedtak i disse tre årene er dermed på nivå med antall vedtak i 2017.

3 Gjeldende rett

3.1 Europeisk avtale om ansettelse av «au pair» av 24. november 1969

Norge ratifiserte *Europeisk avtale om ansettelse av «au pair»* (ETS nr. 68) 29. april 1971, jf. fullmakt gitt ved kongelig resolusjon 5. februar 1971. Formålet med avtalen er å regulere forholdet mellom vertsfamilien og au pairen, som verken blir ansett som arbeidstaker eller student.

Avtalen inneholder bestemmelser om oppholdstidens maksimale varighet (to år), arbeidstid, fritid, au paires alder (17–30 år), samt krav om skriftlig avtale, språkkurs og forsikring. I henhold til avtalens artikkel 12 skal statene utnevne en «kompetent myndighet» som behandler au pair-saker. Dette er i dag Utlendingsdirektoratet (UDI).

Andre land som har undertegnet og ratifisert avtalen er Danmark, Frankrike, Italia og Spania. Luxembourg var tidligere med, men sa opp avtalen i 2002. Avtalen er generelt utformet og får også virkning overfor personer som kommer som au pair fra land som *ikke* er tilsluttet avtalen. Avtalens bestemmelser gjelder derfor også for såkalte tredjelandsborgere i Norge.

Avtalepartene kan si opp avtalen ved notifikasjon til Europarådets generalsekretær, og oppsigelsen får virkning seks måneder fra den dato generalsekretæren mottar notifikasjonen. Da avtalen ble undertegnet, ble det vurdert at den ikke var av en slik art at det var nødvendig å innhente Stortingets samtykke etter Grunnloven § 26.

Avtalen inneholder ikke i seg selv noen plikt for medlemslandene til å ha en au pair-ordning. En avvikling av au pair-ordningen vil etter departementets vurdering medføre at avtalen ikke lenger vil ha noen praktisk betydning for Norge.

3.2 Utlendingsloven og utlendingsforskriften

3.2.1 Oppholdstillatelse som au pair etter utlendingsloven § 26, jf. utlendingsforskriften § 6-25

Hjemmelen for å gi oppholdstillatelse til au pair er utlendingsloven § 26, som bestemmer at Kongen i forskrift kan «[...] fastsette regler for når oppholdstillatelse kan gis av andre grunner enn det som følger av de ulike bestemmelsene i loven, så langt det ikke berører hovedprinsipper ved innvandringsreguleringen. Kongen kan herunder gi regler om oppholdstillatelse til fremme av vitenskapelig, religiøst eller kulturelt samarbeid og utvikling i saker som etter sin art faller utenfor reglene i §§ 23, 24 og 25, og oppholdstillatelse for å ta utdanning og lignende.»

En utlending kan få oppholdstillatelse som au pair i til sammen to år når kontrakten tilfredsstiller vilkår fastsatt av UDI om bl.a. oppgavens art og omfang, lønnepengene, kost og losji og fridager, jf. utlendingsforskriften § 6-25.

Nærmere retningslinjer følger av UDIs rundskriv *UDI 2012-015*. Kontraktsvilkårene er utformet i samsvar med Europarådets avtale om au pair. Rundskrivets punkt 3 angir vilkårene for oppholdstillatelse til au pair, herunder krav til skriftlig kontrakt, krav til vertsfamilien, au parens oppgaver, arbeid og fritid, norskkurs, lommepenger, forsikring m.m.

Krav til vertsfamilien

Med vertsfamilie menes ektepar, partnere eller samboere med eller uten barn, eller enslig forelder med barn. Det er et krav at enslige foreldre har minimum 50 prosent av den daglige omsorgen for barnet/barna. Enslige personer uten barn kan ikke være vertsfamilie.

Vertsfamilien må ha god kjennskap til det norske samfunnet og benytte norsk som hovedspråk i familiens dagligliv. Vertsfamilien skal snakke norsk med au pairen.

Obligatorisk kontrakt om kulturutveksling og au parens oppgaver

Søkeren og vertsfamilien skal benytte UDIs «Kontrakt om kulturutveksling mellom au pair og vertsfamilie». Kontrakten skal undertegnes av søkeren og vertsforelderen/e. Vertsfamilien og søkeren kan ikke inngå tilleggskontrakter som bryter med vilkårene i UDIs kontrakt om kulturutveksling. Kontrakten må angi hvilken periode au pair-oppholdet skal vare for.

Oppgavene til en au pair skal til enhver tid samsvare med hovedformålet til oppholdstillatelse, som er kulturutveksling. Vertsfamilien skal behandle au pairen som et familiemedlem, og en au pair skal få delta i vertsfamiliens daglige oppgaver i hjemmet. De daglige oppgavene skal utgjøre lettere husarbeid, herunder f.eks. pass av familiens barn, pass av kjæledyr, lettere matlaging, støvsugning og rydding.

Arbeidstid

Oppgavene til en au pair skal normalt ikke overstige 5 timer per dag og kan maksimalt utgjøre 30 timer i uken. Oppgaver som strekker seg ut over dette, utgjør et brudd på oppholdstillatelsen. En au pair skal som hovedregel ikke utføre oppgaver på nattetid – det betyr at en au pair ikke skal utføre oppgaver i tidsrommet fra kl. 21.00 frem til kl. 06.00 påfølgende dag.

Fritid og ferie

Au pairen skal ha minimum én fridag (24 timer) i uken, og minst én slik fridag i måneden skal være en søndag. I tillegg skal au pairen ha fri minst én fast ettermiddag hver uke. Au pairen skal få tilstrekkelig tid til å delta i fritidsaktiviteter og obligatorisk norskopplæring.

Au pairen har rett til minimum 25 virkedager ferie hvert kalenderår, jf. ferieloven § 5.

3.2.2 Bytte av vertsfamilie

Utlendingsforskriften § 10-25 a fastslår at au pairen kan bo hos ny vertsfamilie og utføre oppgaver i henhold til ny kontrakt så snart fullstendig søknad om oppholdstillatelse er innlevert. Bestemmelsen ble gitt i 2012, og hadde som formål å gjøre det enklere for au pairer å bytte vertsfamilie.

3.2.3 Karanteneordning og varig utestengelse

I 2013 ble det innført en karanteneordning for familier som bryter vilkårene i tillatelsen, jf. utlendingsloven § 27 b. Det samme gjelder dersom en person i vertsfamilien er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff og forholdet er begått mot den som på gjerningstidspunktet var au pair hos vedkommende. Formålet med endringen var å motvirke misbruk, hindre «sosial dumping» og samtidig verne om au pair-ordningen.

I 2015 ble vilkåret om at man måtte være straffet for et forhold som kunne gi fengselsstraff i *tre måneder* fjernet, slik at strafferammen ikke lenger presiseres i bestemmelsen (innført som følge av endrede strafferammer i straffeloven). I 2020 ble det vedtatt at UDI også kan treffe vedtak om *varig utestengelse* av vertsfamilier fra au pair-ordningen.

3.2.4 Vandelsopplysninger

I henhold til utlendingsloven § 85 a skal politiet, dersom de har opplysninger av betydning for om en vertsfamilie skal utestenges fra au pair-ordningen etter § 27 b annet ledd, gi en uttalelse om dette til det organet som avgjør saken, med mindre dette kan skade arbeidet med kriminalitetsbekjempelse. Bestemmelsen ble gitt i 2020 for å sikre at politiet fikk plikt til å utlevere opplysninger av betydning i saker om utestengelse (politiet hadde tidligere en rett, men ikke en plikt).

3.2.5 Gebyr

I henhold til utlendingsloven § 89 kan Kongen i forskrift gi regler om at det kan tas gebyr for å behandle søknader etter loven. Slike regler er gitt i utlendingsforskriften §§ 17-10 til 17-13. Gebyret i saker om au pair er pr. 1. januar 2022 kr 9 100, jf. § 17-10 første ledd bokstav a nummer 2.

3.3 Andre alternative kulturutvekslingsordninger

Det finnes flere andre bestemmelser om oppholdstillatelse i utlendingsregelverket som bidrar til kulturutveksling. Den klart viktigste er utlendingsforskriften § 6-19 om oppholdstillatelse for studenter. I 2019 ble det gitt 3 827 førstegangstillatelser til studenter, og 2 204 fornyelser.

Videre har utlendingsforskriften regler om oppholdstillatelse til forskere med egne midler (§ 6-20), praktikanter (§ 6-21) og musikere, artister og kulturarbeidere mv. (§ 6-22). I henhold til § 6-23 kan det gis det oppholdstillatelse til medarbeidere i ideelle, religiøse og humanitære organisasjoner. I 2019 ble det gitt totalt 944 tillatelser etter §§ 6-20 til 6-23.

Ungdom som skal på arbeidsferie og som omfattes av avtale om arbeidsferie inngått mellom Norge og annen stat, kan få oppholdstillatelse i til sammen to år, jf. utlendingsforskriften § 6-27. UDI kan gi nærmere retningslinjer, herunder om krav til lønns- og arbeidsvilkår. Per i dag har Norge inngått avtale med følgende land: Australia, Argentina, Canada, Japan og New Zealand, jf. utlendingsforskriftens vedlegg 17. I 2019 ble det gitt 234 tillatelser etter forskriftens § 6-27 første ledd.

3.4 EØS-borgere

Retten til innreise og opphold for EØS-borgere (inkl. EFTA-borgere) reguleres av reglene i utlendingsloven kapittel 13, som inneholder særlige regler for utlendinger som omfattes av EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen. En EØS-borger som kommer til Norge for å arbeide i private hjem, har oppholdsrett som arbeidstaker etter kapittel 13. En avvikling av oppholdstillatelse til au pair vil derfor ikke ha praktisk betydning for EØS-borgere.

EØS-borgere som arbeider i private hjem, f.eks. såkalte praktikanter som passer barn og også har husarbeid som en del av arbeidsoppgavene, er omfattet av de samme reglene som norske arbeidstakere som utfører arbeid i private hjem. I tilfeller der arbeidstakeren utfører arbeid i private hjem og arbeidsgiveren er en offentlig eller privat virksomhet, gjelder reglene i arbeidsmiljøloven. Arbeidsforhold mellom en arbeidstaker og en privat arbeidsgiver i arbeidsgivers hjem er særskilt regulert i en egen forskrift hjemlet i arbeidsmiljøloven § 1-5 annet ledd. Bestemmelsen gir Arbeids- og inkluderingsdepartementet adgang til å gi forskrift om at arbeidsmiljølovens regler helt eller delvis skal gjelde for arbeidstakere som utfører arbeid i arbeidsgivers hjem. Departementet kan også fastsette særregler, jf. § 1-5 tredje ledd. Slike regler er gitt i forskrift 3. juni 2022 nr. 969 om arbeid i arbeidsgivers hjem og husholdning, i kraft 1. juli 2022. Forskriften gir med utgangspunkt i arbeidsmiljølovens bestemmelser en tilpasset vernelovgivning for denne gruppen.

Forskriften har bl.a. bakgrunn i ILO-konvensjon nr. 189 om anstendig arbeid for arbeidstakere i private hjem, som Norge ratifiserte i 2021 og som trådte i kraft 8. juli 2022. Forskriften erstatter en tidligere forskrift fra 2002 og inneholder flere endringer som skal oppfylle konvensjonens krav og som sikrer arbeidstaker et bedre vern. Endringene omfatter bl.a. styrkede rettigheter knyttet til diskriminering, permisjon, arbeidstid og vern mot vold og trusler, samt adgang til å bringe inn saker om bl.a. permisjonsrettigheter for Tvisteløsningsnemnda. I tillegg er arbeidstilsynet gitt myndighet til å føre tilsyn med forskriften.

Regjeringen er opptatt av at det ikke oppstår et tomrom når reglene om oppholdstillatelse til au pair oppheves i utlendingsregelverket. EØS-borgere som kommer til Norge og tar arbeid i private hjem, er imidlertid godt dekket innenfor gjeldende regelverk. De nylig vedtatte endringene, jf. over, styrker rettighetene til denne gruppen ytterligere.

4 Departementets vurderinger og forslag

4.1 Innledning

Selv om formålet med au pair-ordningen skal være kulturutveksling, kan det synes som om både au pairer og vertsfamilier benytter ordningen først og fremst som en arbeidsordning. Dette samsvarer dårlig med hovedprinsippene om arbeidsinnvandring til Norge, som i utgangspunktet ikke åpner for ufaglært arbeidskraft utenfor EØS-området. I tillegg til at ordningen misbrukes ved brudd på reglene, er det også avdekket tilfeller av straffbare forhold der au paires blir utnyttet. Dette synliggjør au paires utsatte posisjon.

Samlet sett mener departementet at flere forhold taler for at ordningen ikke lenger fungerer etter sin hensikt, og bør avvikles. Behovet for hjelp i hjemmet bør dekkes på andre måter, f.eks. ved kjøp av tjenester.

Departementet har vurdert om det er mulig å justere ordningen, men kan ikke se at det har noen hensikt. I 2011–2012 ble det foretatt en gjennomgang av ordningen, og på den bakgrunn innført en rekke endringer i regelverk og praksis. Siktemålet med endringene var å styrke kulturaspektet og forhindre at au pairer utnyttes som billig arbeidskraft. Til tross for dette har det vist seg krevende å finne treffende tiltak for å forhindre misbruk, og det er vanskelig å se at det er mulig å gjøre ytterligere endringer i regelverket for disse formålene. Ordningen bør derfor avvikles helt.

Departementet mener at formålet om opphold til kulturutveksling kan dekkes gjennom andre eksisterende ordninger, herunder oppholdstillatelse som student, forskere med egne midler, praktikanter, artister og kulturarbeidere mv.

Departementet legger opp til at de som allerede har søkt om eller fått en oppholdstillatelse som au pair på tidspunktet for forskriftsendringens ikrafttredelse, skal få fortsette å være her til (innvilget) oppholdstillatelse(n) utløper, dvs. i maksimalt to år. Det vil også være mulig å fortsatt søke om oppholdstillatelse som au pair frem til det nye regelverket trer i kraft. Det vil dermed fortsatt kunne være au pairer fra tredjeland i Norge i om lag to år etter dette.

4.2 Endringer i utlendingsloven

Hovedhjemmelen for å gi oppholdstillatelse til au pair er utlendingsloven § 26. Departementet foreslår ingen endringer i denne bestemmelsen, da den også åpner for opphold av andre årsaker, og opphold som au pair ikke er spesifikt nevnt.

Når det gjelder lovens § 27 b om utestengelse av vertsfamilier fra au pair-ordningen, foreslår departementet at bestemmelsen oppheves, men først når det ikke lenger finnes utlendinger i Norge med en au pair-tillatelse (dvs. om lag to år etter ikrafttredelse av den foreslåtte endringen i forskriftens § 6-25). Forhold som faller inn under straffelovens bestemmelser, må (fortsatt, også etter dette) følge straffesporet. Et forvaltningsvedtak om karantene/utestengelse fra au pair-ordningen vil derimot ikke ha noen tilleggsbetydning når ordningen er avviklet.

Det samme gjelder lovens § 85 a om vandelsopplysninger mv. i sak om utestengelse fra au pair-ordningen. Det vil ikke lenger være behov for bestemmelsen når au pair-ordningen på sikt avvikles helt i utlendingsregelverket.

Dersom UDI har en åpen søknad om utestengelse til behandling ved søknad om oppholdstillatelse som au pair, vil søknaden kunne stilles i bero til det er avklart om vilkårene i lovens § 27 b er oppfylt eller ikke.

4.3 Endringer i utlendingsforskriften

Departementet foreslår å endre utlendingsforskriften § 6-25, slik at det ikke lenger blir mulig å få førstegangs oppholdstillatelse som au pair.

Utlendingsforskriften § 10-25 a om bytte av vertsfamilie består inntil videre uendret. Bestemmelsen vil på sikt ikke ha noen praktisk betydning (når det ikke lenger gis førstegangs tillatelser etter forskriftens § 6-25). Den vil da bli opphevet.

På sikt vil derfor også utlendingsforskriften § 17-10 første ledd bokstav a nummer 2 om gebyr oppheves.

Forslaget innebærer at muligheten for å søke førstegangs oppholdstillatelse i Norge som au pair, fjernes. For de som allerede er her som au pair, vil det altså fortsatt være mulig å bytte vertsfamilie eller fornye oppholdstillatelsen hos samme vertsfamilie i den resterende perioden.

4.4 Overgangsperiode

Departementet foreslår at personer som har fremmet søknad *før* nytt regelverk trer i kraft, skal få behandlet saken sin etter gammelt regelverk, selv om vedtaket ikke fattes *før etter* ikraftsettingstidspunktet. Dette er et unntak fra hovedregelen om at det er vedtakstidspunktet som legges til grunn. Rimelighetshensyn tilsier at saksbehandlingstiden i UDI ikke skal gå ut over søkeren. Dersom UDI har en søknad til behandling som er fremmet før ikraftsettingstidspunkt, og det er forhold i saken som innebærer at vilkårene i lovens § 27 b er oppfylt, skal søknaden avslås.

En søknad vil i disse sakene anses som fremmet når søknaden er registrert elektronisk i søknadsportalen og det er bestilt time hos politiet/utenriksstasjon for innlevering av fullstendig søknad om oppholdstillatelse. Dette er et unntak fra hovedregelen om at en søknad først anses fremmet når utlendingen har møtt personlig hos en utenriksstasjon eller hos politiet, jf. utlendingsforskriften § 10-2 tredje og femte ledd. Unntaket må ses i sammenheng med utlendingsforskriften § 10-25 a, som inneholder en spesialregel for bytte av vertsfamilier, samt lange saksbehandlingstider hos politiet.

Lovens § 27 b vil som nevnt over bli foreslått opphevet når ordningen er fullstendig avvirket. Det samme gjelder lovens § 85 a.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

En avvikling av au pair-ordningen innebærer at personer fra tredjeland ikke lenger kan få oppholdstillatelse som au pair i Norge. En tredjelandsborger som ønsker å komme til Norge, må da oppfylle vilkårene for tillatelse etter de øvrige reglene i utlendingsregelverket, herunder f.eks. oppholdstillatelse som student, forsker med egne midler, praktikant, artist og kulturarbeider mv.

En avvikling vil også ha betydning for familier i Norge, ved at de ikke lenger kan dekke behovet for hjelp i hjemmet med en au pair fra land utenfor EU/EØS-området. Dette behovet må da dekkes på andre måter, f.eks. ved kjøp av tjenester som

vaskehjelp, barnepass o.l., noe som isolert sett kan øke etterspørselen etter arbeidskraft, men dette omfanget vil ventelig være begrenset.

De siste årene har det vært under 1 000 personer som årlig får opphold som au pair i Norge, og omfanget er avtakende. Virkningene av forslaget for arbeidsmarkedet er derfor trolig liten.

En avvikling av au pair-ordningen vil ha konsekvenser for arbeidsbelastningen for politiet, utenriksstasjonene og UDI. Det vil ikke lenger være behov for arbeid knyttet til mottak av søknader og utlevering av tillatelser ved utenriksstasjonene og politiet, og det vil heller ikke være behov for å bruke ressurser til saksbehandling i politiet og UDI. I en overgangsperiode vil ressursbesparelsen være mindre grunnet kostnader knyttet til avvikling av ordningen. De beregnede utgiftene knyttet til au pair-ordningen gjenspeiles i nivået på gebyrene som er satt til et kostnadsdekkende nivå. Det er anslått at det vil være mulig å realisere en innsparing på 1,1 mill. kroner det første året etter ikrafttredelse.

En avvikling av au pair-ordningen vil føre til en nedgang i gebyrinntekter til staten. Gebyret for å søke om en au pair-tillatelse er kr 9 100 per søknad, og basert på prognoser for antall innkomne saker vil gebyrinntektene utgjøre 7,6 mill. kroner per år. Det vil arbeides videre med å realisere mulige gevinster som følge av avviklingen av au pair-ordningen, og det legges til grunn at ressursbesparelsen som følge av avviklingen på sikt skal tilsvare nedgangen i gebyrinntekter.

Det gis tilskudd til informasjons- og veiledningstiltak til au pairer. I 2023 utgjør dette tilskuddet 3,4 mill. kroner. En avvikling av au pair-ordningen vil føre til at tilskuddet på sikt kan avvikles. Dersom tilskuddet avvikles før overgangsperioden er utløpt, vil au pairer som oppholder seg i Norge måtte henvende seg til UDIs generelle veiledningstjeneste for informasjon.

6 Forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften

Departementet foreslår følgende endringer i utlendingsloven:

§ 27 b (Utestengelse av vertsfamilier fra au pair-ordningen):

Oppheves når ordningen er avviklet helt.

§ 85 a (Vandelsopplysninger mv. i sak om utestengelse fra au pair-ordningen):

Oppheves når ordningen er avviklet helt.

Departementet foreslår følgende endringer i utlendingsforskriften:

§ 6-25 første ledd første punktum skal lyde:

En utlending kan få *forny*et oppholdstillatelse som au pair i til sammen to år når kontrakten tilfredsstillende vilkår fastsatt av Utlendingsdirektoratet om blant annet oppgavens art og omfang, lommepenger, kost og losji og fridager.

§ 10-25 a (Adgang til fortsatt opphold for en utlending som har oppholdstillatelse som au pair, jf. § 6-25, inntil søknad om ny tillatelse er avgjort):

Oppheves når ordningen er avviklet helt.

§ 17-10 første ledd bokstav a nr. 2:

Oppheves når ordningen er avviklet helt.

Om ikrafttredelse:

Det tas sikte på at endringene i utlendingsforskriften § 6-25 trer i kraft [dato] og gjelder for søknader som er fremsatt fra og med denne datoen.

Det tas sikte på at øvrige endringer oppheves når ordningen er avviklet helt, dvs. om lag to år etter ikrafttredelse av endringene i utlendingsforskriften § 6-25.